

Krzysztof Czerepowicki

**XIV
WOJEWÓDZKI
ZŁOT
AKTYWNYCH
KRAJOZNAWCÓW**

Włocławek 2020

3 - 4 października 2020

Tradycyjnie, jak co roku, zgodnie z obowiązującą od 2006 roku zasadą kujawsko-pomorscy instruktorzy krajoznawstwa na początku jesieni spotykają się na corocznym Wojewódzkim Zlocie Aktywnych Krajoznawców. Tym razem, już po raz trzeci w rolę gospodarza WZAK-u wcielił się Oddział Kujawski PTTK z Włocławka, a ściślej rzecz ujmując jego Komisja Krajoznawcza z działaczami - Jerzym Chudzyńskim i Henrykiem Wasilewskim na czele.

Sobota 3 października 2020 roku, to dzień, w którym do włocławskiego hostelu „Zajazd Gościniec” przy ulicy Toruńskiej 104A stawili się krajoznawcy z różnych oddziałów PTTK naszego i nie tylko naszego województwa. Ze względu na panującą pandemię (SARS-CoV 2) we Włocławku zjawilo się prawie 30 uczestników reprezentujących środowiska krajoznawców oddziałów PTTK z Torunia, Chełmna, Bydgoszczy, Grudziądza oraz Ciechocinka. We WZAK-u uczestniczyli oczywiście również włocławscy krajoznawcy. Na XIV WZAK przybyli po raz kolejny krajoznawcy z województw zachodniopomorskiego, śląskiego a także pomorskiego.

O godz. 10.15 przybyli na Zlot krajoznawcy zajęli miejsca w autokarze, w którym komandor Zlotu Jerzy Chudzyński powitał uczestników i przedstawił program dzisiejszego dnia. Po otwarciu imprezy nastąpił przejazd na Plac Wolności, gdzie było zaplanowane wspólne zdjęcie pod Pomnikiem Żołnierza Polskiego. W tym miejscu przejął nas Kazimierz Andrzejewski, który w dniu dzisiejszym pełnił rolę kierownika i jednocześnie przewodnika wycieczki.

foto W. Alabrudziński

Po zajęciu miejsc w autokarze ruszyliśmy na trasę wycieczki krajoznawczej obejmującej z grubsza rzecz ujmując **megality na Kujawach**. Nie znaczy to, że tylko megality stanowiły cel naszej podróży. Kujawskie megality, to sporych rozmiarów grobowce zwane też żalkami, kopcami kujawskimi, polskimi piramidami. Stanowią one pozostałości kultury pucharów lejkowych, jednej z kultur ostatniego okresu epoki kamienia - neolitu. Datowane są na lata 3500 -

2200 przed naszą erą. Na terenie Kujaw Wschodnich zostały się dwa cmentarzyska w **Sarnowie** (9 grobowców) i **Wietrzychowicach** (5 grobowców) oraz pojedyncza mogiła znajdująca się w okolicach wsi **Gaj** Stolarski. Grobowce takie budowano w kształcie trapezu, gdzie szerokość podstawy czołowej wynosiła 8-10 metrów, a końcowej do 2 metrów. Długość budowli liczyła około 150 metrów. Według badań archeologicznych w każdym grobowcu znajdował się jeden pochówek, zdarzało się jednak, że mogło być ich kilka. Całość przykrywana była kamieniami i ziemią. Ocenia się, że do utworzenia jednego grobowca zużywano około 200 ton kamieni i 600 ton ziemi.

Kazimierz Andrzejewski zaczął trasę dzisiejszej eskapady kod przejazdu przez Wieniec-Zdrój, osadę uzdrowiskową ulokowaną 4 kilometry na zachód od zwartej zabudowy Włocławka. Przybliżył nam historię oraz teraźniejszość tego uzdrowiska. Jadąc dalej skierowaliśmy się do **BRZEŚCIA KUJAWSKIEGO**, położonego nad rzeką Zgłowiączką małego miasteczka liczącego ponad 4500 mieszkańców. Brześć Kujawski - dawne miasto królewskie lokowane w 1250 roku, stanowiło niegdyś siedzibę książąt kujawskich. Przed rozpoczęciem zwiedzania najważniejszych zabytków mogliśmy poznać smak jednych z najbardziej rozpoznawalnych produktów spożywczych pochodzących z Brześcia Kujawskiego: słomki ptysiowej oraz rogalików z zakładu cukierniczego „Brześć”. Zwiedzanie zabytków brzeskich rozpoczęliśmy od obejrzenia pozostałości XIV wiecznych murów miejskich, stanowiących niegdyś otoczenie zespołu poklasztornego. Liczące około 1100 metrów długości mury posiadały dwie bramy Toruńską oraz Krakowską. Niestety żadna z nich się do dnia dzisiejszego nie zachowała. Następnie obejrzelśmy podomnikański kościół klasztorny pw. św. Michała Archanioła z drugiej połowy XIV wieku. Mieliśmy możliwość zobaczenia w tej świątyni miejsca, w którym badacze odkryli krypty, w jednej

z nich znaleziono trumny ze szczątkami zakonników. Kolejny obiekt krajoznawczy, to stojący na wschodniej pierzei dawnego rynku (obecnie Placu Łokietka) pomnik urodzonego w Brześciu między 3 marca 1260 a 19 stycznia 1261 roku późniejszego króla Polski Władysława I Łokietka oraz klasycystyczny ratusz z 1824 roku. Przy pomniku tym widzieliśmy również miejsce, gdzie 11 listopada 2018 roku umieszczona została Brzeska Kapsuła Czasu, którą będzie można otworzyć dopiero po 50 latach, czyli 11 listopada 2068 roku. Po sesji zdjęciowej udaliśmy się do gotyckiego kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika zbudowanego po 1332 roku i powiększonego w XV wieku. W ołtarzu głównym widzieliśmy rzeźbiony tryptyk z początku XX wieku, a w bocznej kaplicy gotycka rzeźbę Pokłon Trzech Króli autorstwa Wita Stwosza. Wychodząc z kościoła parafialnego mieliśmy możliwość wysłuchania hymnu miasta, granego w samo południe - ciekawostka. Na zakończenie pobytu w tym miłym mieście zobaczyliśmy budynek dawnego więzienia wzniesiony na miejscu zamku królewskiego zbudowanego przez Kazimierza Wielkiego z XIV wieku, rozbudowanego przez Władysława Jagiełłę.

Opuszczając Brześć Kujawski skierowaliśmy się w kierunku **LUBRAŃCA** miasta położonego nad rzeką Zgłowiączką, na południowy zachód od Włocławka. W miasteczku obecnie mieszka około 3000 osób. Historia tego miasta rozpoczęła się około XIV wieku, a już w roku 1509 Lubraniec uzyskał prawa miejskie. W Lubrańcu obejrzeliliśmy budynek synagogi z końca XVIII wieku, gdzie obecnie znajduje się Lubrańskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego. Budynek lubrańskiejsynagogi jest jednym z najlepiej zachowanych synagog w naszym województwie. Następnie przeszliśmy na Plac 3 Maja (dawniejszy rynek), gdzie obejrzeliliśmy pomnik Poległych za Wolną i Niepodległą Polskę oraz - tylko z zewnątrz - neogotycki kościół pw. Matki Boskiej Szkaplerznej z 1906 roku. W dro-

dze powrotnej do autokaru zobaczyliśmy jeszcze budynek dawnego Domu Ludowego z 1930 roku. A na zakończenie pobytu w Lubrańcu obejrzelśmy odsłonięty w 2006 roku pomnik Jana Pawła II. Przy wyjeździe z Lubrańca Kaziu Andrzejewski zwrócił naszą uwagę na miejscową plebanię, w której 4 kwietnia 1945 roku rozpoczęły się zajęcia na Wyższym Seminarium Duchownym z Włocławka. Jako ciekawostkę podał informację, że organizacją seminarium zajął się ks. Stefan Wyszyński, późniejszy prymas Polski. W maju 1945 roku przeniesiono je do Włocławka.

Z Lubrańca udaliśmy się do pierwszego z głównych celów naszej wycieczki - do Parku Kulturowego w **SARNOWIE**. Na tym cmentarzysku zachowało się dziewięć grobowców, nieznacznie różniących się od tych znajdujących się w Wietrzychowicach. Według przeprowadzonych prac archeologicznych do budowy używano kamieni mniejszych rozmiarów, a do grobów wkładano narzędzia z krzemienia, ozdoby czy też gliniane naczynia. W jednym z grobów, co jest rzadkością, znajduje się pojedynczy pochówek kobiety.

Kolejny etap podróży to **IZBICA KUJAWSKA**, małe liczące 2500 mieszkańców miasteczko położone na Pojezierzu Kujawskim. Na mocy przywileju królewskiego od 1394 roku jest miastem. Celem wizyty w Izbicy było odwiedzenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, w którym nabyliśmy okolicznościowe wydawnictwa. Niedaleko M-GOK widzieliśmy kościół ewangelicki zbudowany w latach 1907-1909 w stylu neogotyckim. Niestety obecnie jest w złym stanie. Byliśmy też we wzniesionym w XV wieku kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP, w którym została ochrzczona matka Fryderyka Chopina - Tekla Justyna Krzyżanowska. Mogliśmy też obejrzeć znajdujący się na Placu Wolności pomnik Fryderyka Chopina, odsłonięty w 2014 roku. Ma on formę popier-

sia z brązu umieszczonego na granitowym cokole i jest kopia rzeźby Xawerego Dunikowskiego z 1909 roku.

Następny obiekt krajoznawczy na trasie dzisiejszej wycieczki to dwie leżące obok siebie miejscowości. Pierwsza to wieś **DŁUGIE** należąca niegdyś do Skarbków, w której znajdował się folwark - miejsce urodzenia matki Fryderyka Chopina. W tym miejscu obejrzelismy odsłonięty w 2000 roku kamień z tablicą oraz ławeczką poświęcony Tekli Justynie Krzyżanowskiej. Drugim obiektem był Park Kulturowy w **GAJU**. Na skraju wsi niedaleko od siedziby Nadleśnictwa Koło zachował się fragment jednego z dwóch grobowców megalitycznych. Był to największy spośród wszystkich kujawskich megalitów, liczący pierwotnie około 150 metrów. W trakcie badań prowadzonych przez łódzkich archeologów odkryto dwa pochówki ludzkie, znaleziono też szczątki ceramiki i kilka narzędzia z krzemienia.

ZGaju ponownie przez Izbicę Kujawską dotarliśmy do ostatniego na trasie wycieczki Parku Kulturowego w **WIETRZYCHOWICACH**. Krótco po opuszczeniu Izbicy Kujawskiej trafiliśmy na miejscowość CHOTEL, z dziwną gramatycznie nazwą. Po dotarciu na miejsce parkingowe w Wietrzychowicach zobaczyliśmy ścieżkę archeologiczno-przyrodniczą, którą przeszliśmy do miejsc pochówku. W lesie zobaczyliśmy pięć grobów wzniesionych przez ówczesne plemiona pasterzy i rolników, zamieszkujące tamtejsze tereny pięć i pół tysiąca lat temu. W tym miejscu byliśmy również w roku 2008 pokonując trasę wycieczki podczas III Wojewódzkiego Zlotu Aktywu Krajoznawczego, bo taka nazwa naszej imprezy wówczas obowiązywała. W tym roku uczestnicy, i III, i XIV WZAK-u zauważyli jedną różnicę. Otóż w 2008 roku zrobiliśmy wszystkim uczestnikom WZAK-u zbiorową fotografię z platformy widokowej, która stała przy jednym z grobowców. W tym roku zaś tej platformy już nie by-

ło. Po obejrzeniu tych pięciu grobowców udaliśmy się z powrotem do autokaru.

Wietrzychowice pierwotnie były ostatnim celem sobotniej wycieczki. Ale ze względu na bardzo dobry czas Kazimierz Andrzejewski zaproponował aby „zahaczyć” o kolejne miasto położone na Pojezierzu Kujawskim - **CHODECZ**. Celem naszej wizyty w tym mieście był głównie miejscowy cmentarz, a na nim słynne późnobarokowe katakumby z 1799 roku. Jest to budowla licząca ponad 32 metry długości i 6 metrów szerokości. Katakumby mają trzy poziomy. W każdym rzędzie (poziomie) znajduje się 18 nisz grzebalnych. Od strony cmentarza znajduje się arkadowy ganek składający z 10 arkad. Fundatorem katakumb jest starosta przedecki Jakub Zygmunt Kretkowski. Obok widzieliśmy tzw. szpital, a także kościół pw. św. Jakuba pełniący obecnie funkcję kaplicy przycmentarnej. Katakumby, szpital i kościół stanowią architektoniczną całość i pochodzą z tego samego okresu.

Z Chodcza przez Choceń dotarliśmy do **WŁOCŁAWKA** przejeżdżając obok Kruszyna, w którym ma swoją siedzibę Aeroklub Włocławski wraz z lotniskiem. We Włocławku w restauracji „Nowy Express” na ulicy Kościuszki 27 zaserwowano nam bardzo smaczną i pożywną obiadokolację. Następnie autokarem pojechaliśmy na wzgórze Szpetal, gdzie zlokalizowany jest Pomnik Poległych Obrońców Wisły 1920. Pomnik ten poświęcony jest poległym obrońcom miasta w czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Jako, że 100. rocznica tzw. „Cudu nad Wisłą”, jego historia ma specyficzny charakter, dlatego też w naszym WZAK-u ma ona poczesne miejsce. Przy pomniku bowiem przez Urząd Miasta Włocławek, Oddział Kujawski PTTK oraz Komendę Hufca ZHP Włocławek Miasto zorganizowana była uroczystość upamiętniająca te chwile, uroczystość dla uczczenia tej okrągłej rocznicy. Harcerze zaciągnęli uroczystą wartę, Henryk Wasilewski od-

czytał okolicznościowy wiersz uczennicy II Liceum Ogólnokształcącego. Delegacje miasta z Panią Wiceprezydent na czele, Oddziału Kujawskiego PTTK wraz z przewodniczącym Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK i Hufca ZHP Włocławek Miasto złożyły wiązaniki kwiatów dla upamiętnienia i oddania części bohaterom wojny polsko-bolszewickiej.

Po uroczystościach przenieśliśmy się do naszej bazy noclegowej przy ulicy Toruńskiej 104 A, gdzie w miarę szybko nastąpiło zakwaterowanie w obiekcie.

Pogoda w sobotę dopisywała. Było słonecznie i ciepło. Na aurę nie powinniśmy narzekać. Komandor Złotu Jerzy Chudzyński dla każdego z uczestników przygotował okolicznościową fotografię, którą w dniu dzisiejszym pod Pomnikiem Żołnierza Polskiego zrobił Wojciech Alabrudziński.

Po ulokowaniu się w pokojach, pod „trójką” zostało przeprowadzone robocze posiedzenie Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK.

Nie trwało ono zbyt długo. Najważniejszy punkt programu, to zaopiniowanie wniosku Oddziału Kujawskiego o nadanie tytułu Zasłużonego Instruktora Krajoznawstwa Jerzemu Chudzyńskiemu oraz określenie miejsca przyszłorocznego WZAK-u.

Następnego dnia o godzinie 8.45 podstawiony został środek transportu, z którego ostatni raz w czasie trwania Złotu skorzystaliśmy. Uczestnicy, którzy do Włocławka przybyli własnymi samochodami na śniadanie do restauracji „Nowy Express” pojechali sami, reszta autokarem. Śniadanie było bardzo smaczne i dość obfite, podobnie jak wczorajsza obiadowa kolacja. Po wyjściu z restauracji czekała na nas dość przykra niespodzianka. Niestety - dość mocno się rozpadało. Musieliśmy wyciągnąć stroje przeciwdeszczowe oraz paraso-

le, pod którymi udaliśmy się na ulicę Łęską 28 do Centrum Kultury „Browar B.” Na początek skierowano nas do sali kameralnej nr 4, gdzie o godz. 10.00 rozpoczęły się zaplanowane na dzień dzisiejszy przedsięwzięcia. Komandor Złotu na wstępie powitał uczestników oraz prezesa Zarządu Oddziału Kujawskiego PTTK Andrzeja Tyrjana. Poinformował nas o małej zmianie - planowaną prelekcję pana Tomasza Wąsika nt. „Obrona Włocławka przed bolszewikami - sierpień 1920” zamieniono na film pt. *„Zatrzymać Gaję! Bój o Włocławek 1920”* poświęcony tej tematyce. Muzeum Historii Włocławka funkcjonujące w strukturach Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej przyczyniło się do powstania tego bardzo ciekawego filmu. Film zrealizowany został dla uczczenia obchodów 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej i obrony Włocławka przed bolszewikami w 1920 roku. Jego autor i jednocześnie narrator pan Tomasz Wąsik w ciekawy i bardzo przystępny sposób przedstawił wkład miasta i jego mieszkańców w walkę z bolszewikami korzystając z zasobów Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, archiwum Polskiej Akademii Nauk, archiwum Polskiej Akademii Umiejętności z Krakowa oraz zbiorów prywatnych. Po obejrzeniu filmu kilka słów wygłosili Henryk Wasilewski oraz Jerzy Chudzyński, po czym udaliśmy się na zwiedzanie Centrum Kultury „Browar B.” Dokonany został podział na dwie mniejsze grupy i rozpoczęliśmy od obejrzenia drzewa genealogicznego rodziny Bojańczyków znajdującego się przy wejściu do obiektu. Następnie odwiedziliśmy salę widowiskową, pomieszczenia pracowni edukacji plastycznej, salę tańca, izbę tradycji, galerię Antresola oraz na samo zakończenie włocławską Kolekcję Miar i Wag.

Szczegóły tej niezwykle ciekawej kolekcji liczącej ponad 10000 eksponatów przybliżyła nam pani Anna Michalak. Mieliśmy możliwość zobaczenia różnego rodzaju miar i wag, od towarowych, kupieckich i sklepowych po domowe, pocztowe, aptekarskie i jubilerskie. Ekspozycja zawiera wiele uni-

kalnych urządzeń i przedmiotów, w tym odważniki, pojemniki na płyny, ziarno oraz XIX-wieczną kasę sklepową. Ekspozycje pochodzą z różnych krajów m.in. z Chin, a także z wielu epok począwszy od średniowiecza. Pani Anna przybliżyła nam ideę powstania tej kolekcji, a także sposoby przekazywania tej specjalistycznej wiedzy dzieciom i młodzieży. Po zwiedzeniu Kolekcji Miar i Wag nastąpił jeszcze tradycyjnie wpis w Księgę Pamiątkową. Na ręce pani Anny Michalak przekazałem z podziękowaniami okolicznościowy adres od uczestników oraz od Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa.

Popuszczeniu „Browaru B.” - w dalszym ciągu podczas padającego deszczu - udaliśmy się do Włocławskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu mieszczącego się na ulicy Żabiej 12 A. W tym miejscu bowiem zaplanowane zostało otwarte posiedzenie K-P KIK oraz sejmik krajoznawczy. Tutaj też mieliśmy możliwość zjedzenia cateringowego obiadu przygotowanego przez „naszą” restaurację „Nowy Express”.

Podczas spotkania uczestników WZAK-u przewodniczący Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa - Krzysztof Czerepowicki przekazał - jak każdego roku - skondensowaną informację o instruktorach krajoznawstwa naszego województwa, o działaniach Kolegium i o planach na najbliższą przyszłość.

Na wstępie raz jeszcze powitał członkinię Głównego Sądu Koleżeńckiego - Jolantę Szulc, a także poinformował, że są dwie osoby, które uczestniczyły we wszystkich organizowanych do tej pory WZAK-ach. Są to Tadeusz Perlik z Torunia oraz Krzysztof Czerepowicki z Grudziądza. Na początku spotkania poprosił, aby chwilą ciszy upamiętnić te osoby, które w okresie od poprzedniego grudziądzkiego WZAK-u od nas odeszły. Należą do nich śp. Andrzej Hermann - członek to-

ruńskiego Oddziału Uniwersyteckiego oraz śp. Edmund Urbanik z Oddziału Wojskowego przy Klubie CSAiU w Toruniu.

Następnie przedstawił trochę liczb: lista instruktorów krajoznawstwa obejmuje 114 osób, z czego 13 - to posiadacze tytułu Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa, 16 - Instruktorzy Krajoznawstwa Polski i 85 - Instruktorzy Krajoznawstwa Regionu. Cała ta rzesza 114 instruktorów reprezentuje 13 oddziałów PTTK (na 20) z terenu naszego województwa. Od 25 listopada 2006 roku nasze Kolegium dla potrzeb środowiska instruktorów krajoznawstwa wydaje Informator Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK pt.: „Krajoznawca Kujawsko-Pomorski”. Do tej pory wydanych zostało sześćdziesiąt osiem numerów informatora.

Jednym z zadań, jakie należą do krajoznawców jest popularyzacja i zachęcanie do zdobywania odznak krajoznawczych. Robimy to na wiele sposobów. Przypomniał, że w naszym województwie w chwili obecnej funkcjonuje już 31 odznak krajoznawczych zarówno tych regionalnych jak i o zasięgu ogólnopolskim. Niestety panująca pandemia powoduje, że w tej dziedzinie panuje stagnacja, albo nawet regres. Zobaczymy co przyniesie roczne sprawozdanie, które tradycyjnie zostanie podane w kolejnym numerze „Krajoznawcy Kujawsko-Pomorskiego”. W 2019 roku wszystkie nasze zespoły weryfikacyjne przyznały 835 odznak krajoznawczych oraz 139 odznak przyrodniczych (*Turysta Przyrodnik i Tropiciel Przyrody*). Jako ciekawostkę podał, że od 1982 roku zweryfikowano 18397 odznaki. Mówiąc o odznakach krajoznawczych Krzysztof Czerepowicki, jako członek Centralnego Zespołu Weryfikacyjnego OKP, poprosił o wystąpienie Beatę Pasik, której pogratulował i wręczył legitymację Odznaki Krajoznawczej Polski w stopniu brązowym.

Jak na każdym corocznym tego typu spotkaniu przewodniczący Kolegium zapowiada miejsce, gdzie odbędzie się kolejny WZAK w roku następnym. W tym roku niestety takiej informacji podać w sposób oficjalny i ostateczny nie mógł. Prowadzone są przymiarki do tego, aby przyszłoroczny Jubileuszowy XV WZAK zorganizował Oddział PTTK im. Antoniego Słowińskiego ze Strzelna, ale na tą chwilę nie można o tym ostatecznie powiedzieć, że tak będzie. I w tym momencie właśnie Zdzisław Gostomski - prezes Zarządu Oddziału PTTK im. Ziemi Chełmińskiej z Chełmna oficjalnie ogłosił, że XV WZAK 2021 organizować będzie jego Oddział.

Na zakończenie swojego wystąpienia przewodniczący Kolegium podziękował gospodarzom i organizatorom Zlotu za organizację i przeprowadzenie Zlotu. Osobami tymi są Jerzy Chudzyński, siła sprawcza i napędowa dzisiejszej imprezy, którego dzielnie wspomagali Henryk Wasilewski oraz Andrzej Szczepański. Osobom tym osobiście wręczył okolicznościowe podziękowania. Na ręce kolegi Henryka Wasilewskiego złożył również podziękowania dla Komisji Krajoznawczej Oddziału Kujawskiego PTTK we Włocławku. Dla Magdaleny Pinter i Kazimierza Andrzejewskiego - nieobecnych w dniu dzisiejszym - takie podziękowania zostały przekazane prezesowi Oddziału Kujawskiego - Andrzejowi Tyrjanowi ze stosowną prośbą o ich osobiste wręczenie.

W tym momencie Andrzej Tyrjan zaproponował, że wręczy Medal 110-lecia Oddziału Kujawskiego PTTK najmłodszemu uczestnikowi XIV WZAK-u. Po szybkim określeniu osoby najmłodszej, medal ten otrzymała Beata Pasik z Grudziądza.

Następnie Komandor Zlotu wręczył Odznakę Krajoznawczo-Turystyczną „Znam Włocławek i Okolice” w stopniu srebrnym tym osobom, które podczas poprzedniego X WZAK-u zdobyły odznakę w stopniu brązowym, a odznakę w

stopniu brązowym tym uczestnikom, którzy w 2016 roku we Włocławku nie byli.

Na zakończenie spotkania przewodniczący Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa wręczył Pani Dyrektor Włocławskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu - pani Honoracie Maj od uczestników i organizatorów Zlotu wraz z podziękowaniami okolicznościowy adres.

W tym momencie Krzysztof Czerepowicki wyartykułował słowa: *„XIV Wojewódzki Zlot Aktywnych Krajoznawców uważam za zakończony”* i na pożegnanie powiedzieliśmy sobie: *„Do zobaczenia w przyszłym 2021 roku na XV WZAK-u w Chełmnie”*.